

Елиа — Арав дахь дугаар

Jeff Pippenger

2023-10-13

1856

Миллерит хөдөлгөөнийг Исаиа номын долоодугаар бүлэгт МЭӨ 742 онд эхэлсэн жаран таван жилийн эш үзүүлэгээр дүрсэлсэн байдаг. Исаиагийн түүхэнд өрнөсөн тэр жаран таван жил нь 1798 оноос 1863 он хүртэлх жаран таван жилийг төлөөлдөг. Альфа ба Омега нь төгсгөлийг эхлэлтэй нь хамтатган үргэлж дүрслэн үзүүлдэг. Тэрхүү жаран таван жилийн эш үзүүлэг нь Израилийн хойд болон өмнөд хаант улсуудын эсрэг ирэх долоон удаагийн хараалыг тодорхойлдог. Хойд хаант улсын эсрэгх анхны долоон удаагийн хараал нь Исаиа Ахаз хаанд энэ зөгнөлийг тунхагласнаас арван есөн жилийн дараа, МЭӨ 723 онд эхэлсэн. Өмнөд хаант улсын эсрэгх сүүлчийн долоон удаагийн хараал нь жаран таван жилийн төгсгөлд, МЭӨ 677 онд эхэлсэн.

Ефраимын эсрэгх долоон цагийн эхний хараал 1798 онд төгссөн бөгөөд энэ нь төгсгөлийн цаг байсан бөгөөд Даниелын найм, есдүгээр бүлгүүдийн Улай мөрний үзэгдэл лацнаасаа тайлагдсан үе байв. Энэ нь эш үзүүлэгийн утгаар нэгдүгээр тэнгэрэлчийн мэдээ ирснийг, мөн Миллерит хөдөлгөөний эш үзүүлэгэн дэх эхлэлийг хоёуланг нь тэмдэглэсэн юм. Иудагийн эсрэгх долоон цагийн сүүлчийн хараал 1844 онд төгссөн бөгөөд энэ нь гуравдугаар тэнгэрэлчийн мэдээ ирсэн үе байв. Арван есөн жилийн дараа, 1863 онд, эш үзүүлэгийн эхэнд дүрслэгдсэн жаран таван жил нь Миллерит хөдөлгөөний төгсгөлийг, мөн Лаодикеагийн Долоо дахь өдрийн Адвентист сүмийн эхлэлийг тэмдэглэв. 1863 оноос долоон жилийн өмнө, 1856 онд, Жеймс Уайт Миллерит хөдөлгөөн Филадельфийн сүм байхаа больж, Лаодикеагийн сүм болсон гэдгийг тодорхойлж эхэлсэн. Түүний ач хүү Эллен Уайтын намтрыг бичихдээ 1856 оны түүх болон Лаодикеагийн мэдээний талаар өгүүлдэг.

“Лаодикийн захиас”

“Амралтын өдрийг сахидаг Адвентистүүд Илчлэлт 2 ба 3 дахь долоон чуулганд хандсан мэдээнүүд нь зууны турш дахь Христийн чуулганы туршлагыг дүрслэн харуулдаг гэсэн байр суурийг баримталж байв. Лаодикеа чуулганд хандсан мэдээ нь тэдний одоо нэрлэж заншсанаар нэр төдий Адвентистүүдэд, өөрөөр хэлбэл долоо дахь өдрийн Амралтын өдрийг хүлээн аваагүй хүмүүст хамаарна гэсэн дүгнэлтэд тэд хүрсэн байлаа. 10-р сарын 9-ний өдрийн Review сэтгүүлд нийтэлсэн богино редакцын өгүүлэлдээ Жеймс Уайт дараах байдлаар эхлэн, бодолд хүргэх зарим асуултыг тавьсан юм:”

“Энэ асуулт дахин шинээр хөндөгдөж эхэлж байна: ‘Харуул аа, шөнийн тухай юу байна вэ?’ Одоогоор зөвхөн цөөн хэдэн асуултад л зай байна; эдгээр нь холбогдох сэдэвт анхаарал хандуулахын тулд тавигдсан юм. Бүрэн хариулт удахгүй өгөгдөнө гэж бид найдаж байна.—Review and Herald, 1856 оны 10-р сарын 9.”

Түүний тавьсан арван нэгэн асуултын дотроос Лаодикийнханд чиглэн онцлон хандсан нь зургаа дахь асуулт байв.

“6. Лаодикейчүүдийн байдал (бүлээн, хүйтэн ч биш халуун ч биш) гурав дахь тэнгэрэлчийн мэдээг тунхагладаг хэмээн өөрсдийгөө илэрхийлэгчдийн бүхэл биеийн нөхцөл байдлыг яг зохистойгоор дүрслэн харуулж байгаа бус уу?—Мөн тэнд.”

“Сүүлчийн асуулт энэ асуудлыг ил тод болгодог:

“11. Хэрэв ард түмэн болох бидний байдал ийм байгаа бол, Үнэн Гэрчийн ‘зөвлөгөөг’ анхааран дагахгүйгээр Бурханы ивээлийг найдах ямар нэгэн жинхэнэ үндэс бидэнд байна гэж үү? Би чамд галаар шалгагдсан алтыг Надаас худалдан авахыг зөвлөж байна, ингэснээр чи баяжих болно; мөн цагаан хувцас, ингэснээр чи хувцаслагдаж, нүцгэн байдлын чинь ичгүүр ил гарахгүй байх болно; мөн нүдний тосоор нүдээ тосол, ингэснээр чи хардаг болох болно. Би хайрладаг хүн бүрээ зэмлэж, сахилгажуулдаг. Тиймээс хичээнгүй байж, гэмш. Харагтун, Би үүдэнд зогсон тогшиж байна. Хэрэв хэн нэгэн Миний дуу хоолойг сонсож, үүдээ нээвэл, Би түүн уруу орж, түүнтэй хамт зоог барина, тэр ч Надтай хамт зоог барина. Ялагч хүнд Би Өөрийн сэнтий дээр Надтай хамт суух эрхийг өгнө, яг л Би Өөрөө ялж, Эцгийнхээ сэнтий дээр Түүнтэй хамт суусан шиг. Илчлэл 3:18–21.—Мөн тэнд.”

“Энэ хэргийн үнэн Жэймс Уайтын оюун санаанд дөнгөж гэрэлтэн тодорч эхэлж байсан нь илэрхий байна. Review сэтгүүлийн дараагийн дугаарт “долоон чуулган” гэсэн тэрхүү гарчгийн дор долоон баганын хэмжээтэй өгүүлэл нийтлэгдэв. Тэрээр оршил үгэндээ ийнхүү тунхагласан.”

“Эдгээр долоон чуулганыг Христийн чуулганы долоон нөхцөл байдлыг, цаг хугацааны долоон үе дотор, бүхэл Христийн эрин үеийг хамруулан төлөөлж байна хэмээн ойлгох ёстой гэсэн орчин үеийн зарим тайлбарлагчдын үзэлтэй бид санал нийлэх ёстой.—Мөн эх сурвалж, 1856 оны 10-р сарын 16.”

“Дараа нь тэр эш үзүүллийг авч, чуулган бүрийг тус тусад нь авч үзэв. Долоо дахь нь болох Лаодикеын чуулганд хүрээд, тэрээр ийнхүү тунхаглав:”

Энэ сүмийн тухай гунигт дүрслэл нь бид ард түмэн болохын хувьд хэчнээн ихээр дорд болгогдож байгааг илчилдэг вэ. Мөн энэ аймшигт дүрслэл нь бидний өнөөгийн байдлын туйлын төгс хөрөг биш гэж үү? Тийм мөн; Лаодике дахь сүмд хандсан энэхүү нэвт шувт сорьсон гэрчлэлийн хүчийг булзааруулан зайлахыг оролдох нь ямар ч тус болохгүй. Эзэн бидэнд үүнийг хүлээн авч, түүнээс ашиг хүртэхэд туслаг.—Ibid.

“Тэрээр Лаодикийн сүмд хоёр багана зориулсны дараа, төгсгөлийн үгсдээ хүчтэй уриалга дэвшүүлэв:”

“Хайрт ахан дүүс ээ, бид ертөнцийг, махан биеийг, мөн чөтгөрийг ялан дийлэх ёстой; эс тэгвээс бид Бурханы хаанчлалд ямар ч хувьгүй байх болно.... Энэ ажлыг даруй эхлүүлж, гэмшиж буй Лаодикеачуудад өгөгдсөн нигүүлсэнгүй амлалтуудыг итгэлээр өөриймшүүлэн ав. Эзэний нэрээр босож, Түүний ерөөлт нэрийн алдард гэрлээ гэрэлтүүлэгтүн.—Ibid.

“Талбараас ирсэн хариу үнэхээр сэтгэл хөдөлгөм байлаа. Охайогоос Г. В. Холт 10-р сарын 20-нд ийн бичжээ:

“Тийм ээ, Бурханы тушаалууд болон Есүсийн итгэлтэй гурав дахь мэдээнд байгаа бид бол энэ үг хандуулагдсан сүм мөн гэдэгт би үнэхээр итгэдэг; мөн бид харахын тулд шалгагдсан алтыг, цагаан хувцсыг, нүдний тосыг гуйж авахдаа хэтэрхий эртэднэ гэж үгүй.—Ibid., 1856 оны 11-р сарын 6.

“Зүүн хойд бүсээс энэ сэдвээр шинэ нэгэн дуу хоолой сонсогдсон нь Массачусетс мужийн Принстон хотын Стефен Н. Хаскеллынх байв. Тэрээр нэгдүгээр өдрийг сахидаг Адвентистын хувьд 20 насандаа номлож эхэлсэн бөгөөд одоо, гурван жилийн дараа, гурав дахь тэнгэрэлчийн мэдээнд орсон байлаа. Библийг гүнзгий судлагч тэрээр, долоон чуулганы тухай асуудлыг танилцуулсан Уайтын товч анхны редакцын өгүүллийг үзсэнийхээ дараа, Review-д зориулан дэлгэрэнгүй өгүүлэл бичихээр шийджээ.”

“Энд дурдсан сэдэв нь өнгөрсөн хэдэн сарын турш миний хувьд гүнээ сонирхол татсан нэгэн зүйл байсаар ирсэн.... Лаодикейнханд хандсан мэдээ нь бидэнд, өөрөөр хэлбэл, гурав дахь тэнгэрэлчийн мэдээнд итгэдэг хүмүүст хамаарна гэж би нэлээд хугацааны турш итгэхэд хөтлөгдсөөр ирсэн бөгөөд үүнийг зөв гэж үзэх олон шалтгаан надад бий. Тэдгээрээс хоёрыг нь дурдъя.—Ibid.

“Тэрээр үүнийг хийж, өөрийн дүгнэлтүүдэд хоёр багана зориулсан. Тэрээр төгсгөлийнхөө үед ийнхүү мэдэгдэв:

“Турав дахь тэнгэрэлчийн мэдээний тухай онол хэзээ ч, үгүй, хэзээ ч биднийг аварч чадахгүй; хуримын хувцас болох гэгээнтнүүдийн зөвт байдалгүйгээр бол бүр ч үгүй. Бид Эзэнээс эмээхүй дотор ариун байдлыг төгс болгох ёстой.—Мөн тэнд.

“Жэймс Уайт Лаодикийн сүмд хандсан мэдээний талаар редакцын өгүүллүүдээ үргэлжлүүлэн нийтэлж байх үед, Амралтын өдрийг сахидаг Адвентистуудын одоо Review-д уншиж байсан үзэл санаанууд нь цочирдом байсан боловч, нухацтай, залбиралтайгаар тунгаан үзэхэд тэдгээр нь үнэхээр тохиромжтой болох нь харагдсан юм. Редакторт илгээсэн захидлууд нийтэд нь нэлээд өргөн зөвшилцөл байгааг харуулж, сэргэлт өрнөж байгааг илтгэж байв. Тэрхүү сэтгэл хөдөлгөм мэдээ нь хийрхэл хөөрлийн уршгаар үүссэн зүйл биш байсныг 1857 оны 4-р сард хэвлэгдсэн Testimony No. 3-ын эхний өгүүлэл болох Be Zealous and Repent гэрчилж байлаа. Тэр нь, “Эзэн надад үзэгдлээр, сүмийн өнөөгийн бүлээн байдалтай холбоотой зарим зүйлийг харуулсан бөгөөд би тэдгээрийг та нарт өгүүлэх болно.”—1Т, р. 141 гэж эхэлдэг. Үүнд Эллен Уайт, газар дэлхийн чинээлэг байдал ба эд хөрөнгөөр дамжуулан Сатан сүмд довтолж буй талаар өөрт нь юу харуулагдсаныг толилуулсан юм.” Артур Уайт, Ellen G. White: The Early Years, volume 1, 342–344.

Миллерийн хөдөлгөөн эш үзүүлэгийн хувьд Филадельфийн сүм болон эхэлсэн бөгөөд 1856 онд Лаодикийн сүм болсон. Долоон жилийн дараа тэр хөдөлгөөн төгсөж, Долоо дахь өдрийн Адвентист сүм Лаодикийн сүм болон эхэлж, Эзэний амнаас бөөлжигдөн гаргах хүртлээ тийм хэвээр үлдэх болно. Нэг зуун дөчин дөрвөн мянгын хөдөлгөөн Лаодикийн сүмийн хүрээнээс гарч ирсэн нь, яг л Миллерийн хөдөлгөөн Сардисын сүмийн хүрээнээс гарч

ирсэнтэй адил юм. Нэг зуун дөчин дөрвөн мянгын хөдөлгөөн нь Миллерийн хөдөлгөөнтэй энэ утгаараа зэрэгцэн явдаг: эхний хөдөлгөөн Филадельфиас Лаодики руу өөрчлөгдсөн бол, сүүлчийн хөдөлгөөн Лаодикиас Филадельфи руу өөрчлөгдөнө. Миллерийн түүхэнд Филадельфиас Лаодики руу шилжсэн цэгийг 1856 он хэмээн тодорхой тэмдэглэсэн байдаг; тиймээс Бурхан хэзээ ч өөрчлөгддөггүй учраас, сүүлчийн хөдөлгөөнд ч мөн шилжилтийн тэр цэг тэмдэглэгдэх ёстой. Шилжилтийн тэр цэг нь Илчлэл номын арван нэгдүгээр бүлэгт гудамжинд алагддаг хоёр эш үзүүлэгчээр тодорхойлогдсон байдаг.

Тэд өөрсдийн гэрчлэлийг гүйцээж дуусгах үед ёроолгүй ангальн гүнээс гарч ирдэг араатан тэдний эсрэг дайн хийж, тэднийг дийлэн ялж, ална. Тэдний цогцос агуу хотын гудамжинд хэвтэх бөгөөд тэр хотыг сүнслэг утгаар Содом, Египет гэж нэрлэдэг, мөн тэнд бидний Эзэн цовдлогдсон билээ. Илчлэлт 11:7, 8.

Сүүлийн хөдөлгөөн үхэж, дараа нь босон зогсож, түүнээс хойш туг тэмдэг болгон амилуулагдах байв. Ингэснээрээ тэр Бүгд Найрамдах эвэртэй зэрэгцэн нийцэх байлаа. Бүгд Найрамдах эвэр араатанд дүр төрхийг бий болгодог бөгөөд түүний дүр төрхийг бий болгож буй тэр араатан Илчлэлт арван долоодугаар бүлэгт өгүүлэгдсэн байдаг; мөн тэр араатан нь үхлийн шарх авсан тав дахь толгой мөн гэж тодорхойлогддог бөгөөд тэр нь найм дахь толгой болон амилуулагдах байв. Тэр нь долоон толгойн дотроос гарсан найм дахь нь болон амилуулагдах байлаа.

Мөн байсан бөгөөд эдүгээ үгүй болсон тэр араатан өөрөө найм дахь нь бөгөөд долоон дотроос гарсан нэгэн бөгөөд мөхөл уруугаа явна. Илчлэлт 17:11.

Бүгд Найрамдах эвэр тэр араатны дүрийг байгуулах бөгөөд тиймийн тулд тэр алагдаж, дараа нь амилуулагдах байсан. Тэр амилуулагдах үедээ өмнөх долоон толгойн дотроос гарсан найм дахь толгой байх байв. Протестант эвэр Бүгд Найрамдах эвэртэй адил газрын тэрхүү араатан дээр морддог тул эш үзүүлэгийн мөн адил хөдөлгөөний шинжийг эзэмших ёстой. Миллерит хөдөлгөөн дэх Филадельфиагаас Лаодике уруу шилжсэн шилжилт нь эцсийн хөдөлгөөн дэх Лаодикеагаас Филадельфи руу шилжих шилжилтийн урьдач дүрслэл болдог.

Сүүлчийн хөдөлгөөн 2020 оны 7 дугаар сарын 18-нд үхлийн шарх хүлээн авахад, тэр нь Лаодикеа байдлаар үхсэн. Илчлэлт арван нэгдүгээр бүлэгт дүрслэгдсэнчлэн Филадельфи руу шилжихдээ, тэр нь долоон сүмээс гарсан найм дахь сүмийг төлөөлөх байсан. 2020 онд болсон тэр үхэл нь Бүгд Найрамдах эвэртэй зэрэгцүүлэгдсэн, учир нь 1989 онд төгсгөлийн цаг эхэлснээс хойш зургаан ерөнхийлөгч байсан юм. Зургаа дахь ерөнхийлөгч үхлийн шарх хүлээн авсан бөгөөд тэр нь 2024 онд эдгэрэх болно. Тэгээд тэр толгой нь 1989 онд төгсгөлийн цаг эхэлснээс хойших Америкийн Нэгдсэн Улсын найм дахь толгой байх бөгөөд долооны нэг нь байх болно. Аль аль эвэр нь зургаа дахь нь бөгөөд найм дахь нь болдог. Энэ үнэн нь хаалттай нигүүлслийн хугацаа дуусахын яг өмнө тайлагддаг Есүс Христийн Илчлэлтийн мэдээний томоохон хэсэг мөн.

Ийм учраас, өнөөгийн бидний түүхийг хэв шинжлэн илэрхийлдэг Миллерчүүдийн түүхийн талаар тодорхой байх нь чухал юм. Эгч Уайт 1856 онд Лаодикеин захидлыг хөдөлгөөнд хамааруулсан Жеймс Уайтын хэрэглээг баталсан бөгөөд иймээс энэ нь хүний логигоос

үүдэн гаргасан хэрэглээ биш юм. Долоо дахь өдрийн Адвентист сүм хууль ёсоор Бүгд Найрамдах эвэртэй холбогдохоос долоон жилийн өмнө, тэр нь онгодоор Лаодикейн сүм хэмээн тодорхойлогдсон байв. Энэ нь Долоо дахь өдрийн Адвентист сүмийн түүхэнд тэрхүү сүм нүцгэн, ядуу, сохор, золгүй бөгөөд өрөвдөлтэй байдлаас өөр байсан нэг ч өдөр хэзээ ч байгаагүй гэсэн үг юм. Энэхүү эш үзүүлэгийн бодит байдал нь Езекиел номын наймдугаар бүлэгт өгүүлэгдэх улам лавширч буй дөрвөн жигшүүрт үйлийг Адвентизмийн дөрвөн үе хэмээн танин мэдэхийн нөхцөл ба үндэслэлийг бүрдүүлдэг.

Миллеритын түүхийг Исаиа долоодугаар бүлгийн жаран таван жилийн бүтцийн үүднээс авч үзэхэд, долоон цагийн эш үзүүлэлэг нь Миллеритын хөдөлгөөний бүхэл түүхийг бүрхэн хамарсан эш үзүүлэгийн дээвэр мөн гэдгийг хүлээн зөвшөөрөх ёстой. 1856 онд Лаодикийн сүмд хандсан мэдээ Миллерит Адвентизмийн хувьд одоогийн үнэн болсон. Лаодикийн мэдээг танилцуулагч нь Жеймс ч биш, Эллен Уайт ч биш, харин Итгэмжит бөгөөд Үнэн Гэрч байсан юм.

Лаодикийн чуулганы тэнгэрэлчид бичигтүн; Амен, итгэмжит бөгөөд үнэн гэрч, Бурханы бүтээлийн эхлэл ийнхүү айлдаж байна: Би чиний үйлсийг мэднэ; чи хүйтэн ч биш, халуун ч биш. Чи хүйтэн эсвэл халуун байгаасай гэж Би хүснэ. Иймээс чи бүлээн бөгөөд хүйтэн ч биш, халуун ч биш тул Би чамайг амнаасаа бөөлжүүлэн гаргана. Учир нь чи, “Би баян, эд хөрөнгөөр арвижсан, надад юугаар ч дутах зүйл үгүй” гэж хэлдэг атлаа өөрөө хөөрхийлөлтэй, өрөвдмөөр, ядуу, сохор, нүцгэн гэдгээ мэддэггүй. Галд шалгагдсан алтыг Надаас худалдаж ав, тэгвэл чи баян болно; мөн өмсөж, нүцгэн байдлын чинь ичгүүр илчлэгдэхгүй байхын тулд цагаан хувцас ав; бас хараатай болохын тулд нүдээ нүдний тосоор тосол. Миний хайрладаг бүхнийг Би зэмлэж, сахилгажуулдаг. Иймд хичээнгүй байж, гэмш. Харагтун, Би үүдэн дээр зогсоод тогшиж байна. Хэрэв хэн нэгэн Миний дууг сонсоод үүдээ нээвэл, Би түүн уруу орж, түүнтэй хамт зоог барина, тэр ч Надтай хамт зоог барина. Ялагчид Би Өөрийнхөө сэнтийд Надтай хамт суух эрхийг өгнө. Би мөн ялж, Эцгийнхээ сэнтийд Түүнтэй хамт суусан шиг. Чихтэй нэгэн нь Сүнс чуулгануудад юу айлдаж буйг сонсогтун. Илчлэлт 3:14–22.

Жинхэнэ Гэрч хэрэв хэн нэгэн Түүний дуу хоолойг “сонсвол”, Тэр дотогш орж “түүнтэй хамт зооглоно” гэж тодорхойлдог. Хэрэв Лаодикеа хаалгаа нээвэл, Христ дотогш орж тэдэнтэй хамт зооглох байв. Хэрэв Христийг орохыг зөвшөөрвөл, Тэр захиас авчирдаг. Учир нь идэхийн бэлгэдэл нь захиасыг хүлээн авахыг илэрхийлдэг. Тэрхүү захиасыг ерөнхийд нь зүгээр л Лаодикейн захиас гэж хэлж болох боловч, Түүний санал болгож буй захиас юуг илэрхийлдэг талаар ийм байдлаар үзэх нь өнгөц ойлголт юм. 1856 онд Хайрам Эдсон Бурханы тэнгэрэлч нар Уильям Миллерийг танин мэдэж, тунхаглахад хүргэсэн хамгийн анхны “цаг хугацааны эш үзүүлэлэг”-ийн ойлголтыг тэлэн дэлгэрүүлсэн эш үзүүлэгийн мэдээллийг агуулсан найман цуврал өгүүллийг нийтэлсэн. Тэр найман өгүүлэлдээ Эдсон Исаиа долоодугаар бүлгийн жаран таван жилийг зөв тодорхойлсон байдаг.

Миллерийн ажлын эхлэл нь долоон цагийг нээн илрүүлсэн явдал байсан бөгөөд түүний үйлчлэлээр нэрлэгдсэн хөдөлгөөн төгсөхөөс долоон жилийн өмнө тэрхүү эш үзүүлэгийн илүү гүнзгий илчлэл Миллерит Адвентизмд санал болгогдсон юм. Энэ нь тэднийг сүнслэг

нөлөөгөөр Лаодикечүүд хэмээн тодорхойлсон тэр л жилд өгөгдсөн байв. Эш үзүүлэгийн хувьд, хоёр мянга таван зуун хорин өдрийн дараа, 1863 онд, Миллерийн эш үзүүлэгийн цаг хугацааны талаарх анхны нээлт няцаагдсан юм. Адвент хөдөлгөөнд хандсан Лаодикеагийн мэдээ 1856 онд ирсэн бөгөөд Эзэн Өөрт нь орох боломж буй эсэхийг харахаар найман өгүүллээр, найман удаа хаалгыг тогшсон билээ. Хөдөлгөөний төгсгөлд Үнэн Гэрч Өөрийн ард түмэнтэй хамт, хөдөлгөөний эхнээс ирсэн цаг хугацааны тухай хамгийн анхны мэдээгээр зооглон хамт хооллохыг хүссэн юм. Гэвч Түүний ард түмэн идэхээс татгалзсан бөгөөд долоон жилийн, өөрөөр хэлбэл эш үзүүлэгийн хоёр мянга таван зуун хорин өдрийн дараа, Уильям Миллерийн гарт тавигдсан Давидын түлхүүрээр нээгдсэн байсан тэр хаалгыг Түүний ард түмэн хаачихсан юм. Тэд өөрсдөд нь худал хуурмагийг тэжээл болгосон эртний Самарийн эш үзүүлэгч рүү буцаж очсон бөгөөд ийнхүү илжиг ба арслангийн хооронд үхэх тавилангаа баталгаажуулсан юм.

1856 онд Протестант эвэр үзэгдлийн хөндийн хямрал дунд байсан. Учир нь үзэгдэл үгүй газар ард түмэн мөхдөг. 1856 онд Бүгд Найрамдах эвэр мөн хямралд байсан.

1856 он нь Канзас–Миссурийн хилийн дайн хэмээн нэрлэгддэг, “Цус урссан Канзас” хэмээх хүчирхийлэлтэй мөргөлдөөний үргэлжлэлээр тэмдэглэгдсэн юм. Энэхүү тэмцэл нь Канзас Холбоонд боолчлолгүй муж улсын хувиар элсэх үү, эсвэл боолын муж улсын хувиар элсэх үү гэдэг асуудлын төлөө байв. Уг мөргөлдөөнд боолчлолыг дэмжигч болон боолчлолыг эсэргүүцэгч суурьшигчдын хоорондын хүчирхийлэлтэй тулгаралтууд багтаж байлаа.

1856 оны 5-р сарын 22-нд мөн АНУ-ын Сенатын танхимд хүчирхийллийн шинжтэй хэрэг явдал болсон бөгөөд Өмнөд Каролина мужаас сонгогдсон, боолчлолыг дэмжигч Конгрессын гишүүн Престон Брукс Массачусетс мужаас сонгогдсон сенатор Чарльз Самнерыг таягаараа хэрцгийгээр довтолсон юм. Самнер “Канзасын эсрэг үйлдэгдсэн гэмт хэрэг” хэмээх боолчлолын эсрэг илтгэл тавьсан нь Бруксыг гүнээ доромжилжээ. Энэхүү таягаар зодсон явдал нь боолчлолын асуудлаарх Умард ба Өмнөдийн хооронд өсөн нэмэгдэж байсан хурцадмал байдлыг тод томруун харуулсан юм.

1854 онд батлагдсан Канзас–Небраскагийн хуулиас үүдэн бий болсон улс төрийн үймээн самууны хариу болгон, мөн боолчлолыг шинэ нутаг дэвсгэрүүдэд түгээн дэлгэрүүлэхийн эсрэг өсөн нэмэгдэж байсан тэмцлийн үр дүнд 1856 онд Бүгд Найрамдах Нам байгуулагдсан. Тус намын анхны үндэсний их хурал Филадельфид болж, 1856 оны сонгуульд Жон С. Фремонт тэдний анхны ерөнхийлөгчийн нэр дэвшигчээр сонгогдов.

Канзас-Небраскагийн хууль нь Канзас болон Небраскагийн нутаг дэвсгэрүүдийг зохион байгуулж, тэнд суурьшигчдад өөрсдийн хил хязгаарын дотор боолчлолыг зөвшөөрөх эсэхийг шийдэх эрхийг олгосон. “Ард түмний бүрэн эрх” хэмээн нэрлэгдсэн энэхүү үзэл баримтлал нь Луизианагийн нутаг дэвсгэрт 36°30’ өргөргөөс хойш боолчлолыг хориглосон 1820 оны Миссурийн тохиролцоог бодитойгоор хүчингүй болгосон юм. Энэхүү хууль нь нутаг дэвсгэрүүд дэх боолчлолын асуудалд гүнзгий нөлөө үзүүлсэн. Өмнө нь чөлөөт газар нутаг гэж үзэгдэж байсан Канзас зэрэг бүсүүдэд боолчлол тэлэх боломжийг нээсэн учраас энэ нь бүс нутгуудын хоорондын хурцадмал байдлыг дахин өдөөсөн. Канзас-Небраскагийн

хууль батлагдсаны улмаас боолчлолыг дэмжигч болон эсэргүүцэгч суурьшигчид ард түмний бүрэн эрхийн санал хураалтын үр дүнд нөлөөлөх найдвараар Канзасын нутаг дэвсгэр рүү олноороо цутган орсон. Нутаг дэвсгэрийг хянахын төлөөх энэхүү өрсөлдөөн нь хүчирхийлэлт мөргөлдөөнүүдийг бий болгож, 1856 онд “Цус урссан Канзас” хэмээн нэрлэгдэх хууль ёсгүй байдлын үеийг үүсгэсэн.

1856 оны ерөнхийлөгчийн сонгууль нь улс төрийн чухал үйл явдал байв. Энэ сонгуульд Ардчилсан намаас Жеймс Бьюкенен, Бүгд Найрамдах намаас Жон С. Фремонт, мөн Америкийн намын нэр дэвшигч, ерөнхийлөгч асан Миллард Филлмор нарын хооронд гурван талт өрсөлдөөн өрнөв. Жеймс Бьюкенен уг сонгуульд ялж, Америкийн Нэгдсэн Улсын 15 дахь Ерөнхийлөгч болов.

Жеймс Бьюкенэний ерөнхийлөгчийн албан хугацаа нь юуны өмнө Хойд ба Өмнөдийн хооронд өсөн нэмэгдэж байсан хурцадмал байдал, хуваагдлыг үр нөлөөтэйгээр шийдвэрлэж чадаагүйгээрээ танигддаг бөгөөд энэ нь эцэстээ түүнийг албан тушаалаа орхисны дараахан Америкийн Иргэний дайн дэгдэхэд хүргэсэн юм. Удирдлага болон хямралын менежментийн эдгээр ноцтой бүтэлгүйтлүүдийн улмаас түүний ерөнхийлөгчийн албыг Америкийн түүхэн дэх хамгийн амжилтгүй ерөнхийлөгчийн засаглалын нэг хэмээн олонтаа үздэг.

1857 оны алдар муутай Dred Scott-ийн шийдвэрээр боолууд нь боол хэвээр байсан ч, эсвэл чөлөөт байсан ч, иргэн биш бөгөөд холбооны шүүхэд нэхэмжлэл гаргах эрхгүй гэж тунхагласан. Мөн энэ шийдвэрээр Конгресс нь Америкийн Нэгдсэн Улсын нутаг дэвсгэрүүдэд боолчлолыг хориглон зогсоож үл чадна гэж мэдэгдсэн. Ардчилсан намынхан Бьюкенен боолчлолыг дэмжсэн Dred Scott-ийн шийдвэрийг олон нийтийн өмнө сайшаан дэмжсэн.

Боолчлолыг дэмжигч Ардчилсан намынх байсан Бьюкенэний байр суурь нь хурцадмал байдлыг Иргэний дайнд хүрэх хүртэл даамжрахад хүргээд зогсохгүй, улсын эдийн засгийг удирдан зохицуулах түүний чадваргүй байдал нь 1857 оны Санхүүгийн үймээнийг бий болгосон бөгөөд энэ нь Их хямралаас өмнөх Америкийн түүхэн дэх хамгийн том эдийн засгийн уналтуудын нэг байв. 1857 оны Санхүүгийн үймээн нь хэдэн жилийн турш үргэлжилсэн хүнд эдийн засгийн хямралд хүргэсэн. Аж ахуйн нэгжүүд болон банкууд хаагдаж, ажилгүйдэл нэмэгдэж, хөрөнгийн зах зээл уналтад орсон.

Бьюкенэний ерөнхийлөгчийн бүрэн эрхийн үед Өмнөд мужууд Холбооноос салан тусгаарлах үйл явцаа эхлүүлж, 1860 онд Бүгд Найрамдах намын Абрахам Линкольн сонгогдсоны хариуд Холбооноос гарч одсон юм. Бьюкенэн салан тусгаарлах хямралд идэвхгүй байр суурь баримталж, холбооны засгийн газар салан тусгаарлалтыг хүчээр зогсоох эрх мэдэлгүй хэмээн маргаж байв. Ийнхүү шийдэмгий арга хэмжээ аваагүй нь салан тусгаарлах хөдөлгөөн эрчээ авах боломжийг олгосон. Түүний хүчтэй манлайлал дутмаг байсан нь, мөн салан тусгаарлах хямралыг шийдвэртэйгээр шийдвэрлэх арга хэмжээ авахаас тээнгэлзсэн нь Өмнөдийнхөнд цэргийн эсэргүүцэлтэй нүүр тулалгүйгээр Холбооноос гарч болно гэсэн ойлголтыг төрүүлэхэд нөлөөлсөн.

1860 онд Бүгд Найрамдах намаас нэр дэвшсэн анхны ерөнхийлөгч Абрахам Линкольн сонгогдов. 1863 оны 1 дүгээр сарын 1-нд Ерөнхийлөгч Линкольн эцсийн Чөлөөлөх тунхаглалыг гарын үсэг зурж, нийтэлсэн бөгөөд үүгээр Холбоот Улсын мэдэлд байсан нутаг дэвсгэр дэх бүх боолчлогдсон хүмүүсийг эрх чөлөөтэй болгохыг тунхагласан юм. Энэхүү гүйцэтгэх захирамж Иргэний дайнд ихээхэн нөлөө үзүүлсэн бөгөөд уг мөргөлдөөнийг зөвхөн Холбоог хадгалан үлдэхийн төлөөх тэмцэл төдийгүй, мөн боолчлолыг эцэс болгохын төлөөх тэмцэл болгон хувиргасан. Чөлөөлөх тунхаглал нь бүх боолчлогдсон хүмүүсийг нэн даруй эрх чөлөөтэй болгоогүй. Энэ нь тусгайлан Холбоот Улсын мэдэлд байсан нутаг дэвсгэрт хамаарч байсан бөгөөд тэнд Холбооны эрх мэдэл хязгаарлагдмал байв. Холбооны цэргүүд урагшлан давшиж, Холбоот Улсын нутаг дэвсгэрт хяналтаа тогтоохын хэрээр уг тунхаглал хэрэгжиж, тэдгээр бүс нутаг дахь боолчлогдсон хүмүүс эрх чөлөөтэй болсон. Чөлөөлөх тунхаглал нь Америкийн Нэгдсэн Улсад боолчлолыг эцэст нь халан устгахад чиглэсэн шийдвэрлэх алхам байсан бөгөөд 1865 оны 12 дугаар сарын 6-нд батлагдаж, соёрхон батлагдсан АНУ-ын Үндсэн хуулийн Арван гуравдугаар нэмэлт өөрчлөлтийг батлах замыг зассан юм.

1850-иад оноос хойших Бүгд Найрамдах эвэр нь боолчлолын асуудлын хямрал дунд байв. Улс орны хоёр үндсэн хуваагдал нь улс төрийн сэтгэлгээний хоёр үндсэн ангийг төлөөлж байлаа. Боолчлолын талаархи өөрсдийн үзлийг хамгаалахыг оролдон боолчлолыг эсэргүүцэгч болон дэмжигч бүлгүүд Канзасын нутаг дэвсгэрт шилжин очихын хамт, яг тэр үед Филадельфи нь Лаодикеагаас тусгаарлагдаж байсан тул, 1856 онд тусгаарлагдах үйл явц эхэлсэн. Ардчилсан нам боолчлолыг дэмжигч, харин Бүгд Найрамдах нам боолчлолыг эсэргүүцэгч байв.

1856 онд “Цус урссан Канзас” нь айсуу дайны бичил дүр төрхийг илэрхийлж байв. Тэр жилд боолчлолыг дэмжигч нэгэн Ардчилсан намын улс төрч Бүгд Найрамдах эвэрний тэргүүнээр сонгогдсон бөгөөд түүний үр нөлөөгүй удирдлага нь, эдгээр хамгийн сүүлчийн өдрүүд хүртэл, үр нөлөөгүй ерөнхийлөгчлөлийн бэлгэдэл болсон юм. Тэрээр Бьюкенаны ерөнхийлөгчлөлийн үлдээсэн эмх замбараагүй байдлыг цэгцлэхэд хүрсэн Бүгд Найрамдах намын анхны ерөнхийлөгчийн өмнө гарч ирсэн билээ.

1863 он гэхэд Бүгд Найрамдах эвэр Илчлэлт 13-ын газрын араатны түүхэн дэх хамгийн чухал гүйцэтгэх захирамжийг гаргасан байв. Тэрхүү гүйцэтгэх захирамж нь боолчлолын асуудлыг хөндсөн юм. Уг тунхаглалын нэгэн догол мөрд ийн өгүүлжээ: “Эзэний маань мянга найман зуун жаран гуравдугаар оны нэгдүгээр сарын эхний өдөрт, АНУ-ын эсрэг бослого гаргаж буй аливаа муж улсын дотор, эсхүл тийм муж улсын тусгайлан тогтоосон хэсэгт боол болгон баригдаж буй бүх хүмүүс тэр мөчөөс эхлэн, цаашид, мөн үүрд эрх чөлөөтэй байх болно; мөн АНУ-ын Гүйцэтгэх Засгийн газар, үүнд түүний хуурай замын болон тэнгисийн цэргийн эрх мэдэл оролцуулан, тийм хүмүүсийн эрх чөлөөг хүлээн зөвшөөрч, хамгаалан сахин хадгалах бөгөөд тэдний бодит эрх чөлөөгөө олж авахын төлөө хийх аливаа оролдлогыг, эсхүл тэдний хэн нэгний тийм оролдлогыг дарах ямар ч үйлдэл, үйл ажиллагаа хийхгүй.” Хэдийгээр тэр үед боолчлолын асуудлыг шийдвэрлэсэн байдал түүхэн утгаараа бүрэн гүйцэд биш байсан боловч, Линкольн “аливаа муж улсын дотор боол

болгон баригдаж буй бүх хүмүүс ... тэр мөчөөс эхлэн, цаашид, мөн үүрд эрх чөлөөтэй байх болно” хэмээн бичихдээ Үндсэн хуулийн мөн чанарыг хүлээн зөвшөөрсөн юм.

Линкольн “бүх хүмүүс эрх тэгшээр бүтээгдсэн” хэмээн тодорхойлдог Үндсэн хуульд илэрхийлэгдсэн суурь зарчим руу буцаж байв. Линкольн суурь үнэнүүд рүү буцаж байсан яг тэр үед Протестант эвэр өөрийн суурь эш үзүүлэлт болох, өөрөөр хэлбэл боолчлолын эш үзүүлэлтийг няцааж байлаа. Иймээс Бүгд Найрамдах эвэр боолчлолын талаар түүхэн дэх хамгийн чухал “гүйцэтгэх тушаал”-аа гаргаж байсан яг тэр цагт Протестант эвэр ч мөн боолчлолын эш үзүүлэлтийн талаар, Мосегийн тангараг ба хараалаар дүрслэгдсэн, өөрийн эш үзүүлэлтийн түүхэн дэх хамгийн чухал гүйцэтгэх тушаалыг гаргасан юм. Бүгд Найрамдах эвэр суурь үндэс рүүгээ буцахыг сонгосон бол Протестант эвэр өөрийн суурийг няцааж, хэзээ ч эргэн очиж үл болохоор сургамжлагдсан байсан тэдгээр рүүгээ буцахыг сонгосон юм.

1863 онд Бүгд найрамдах эвэр хоёр хуаран болгон хуваагдсан нь эртний Израилийн хаант улс Иеробоам ба Рехобоамын үед хоёр хуваагдсантай адил байв. 1863 онд Протестант эвэр хууль ёсоор Бүгд найрамдах эвэрт холбогдсон бөгөөд энэ нь Иеробоамын Бетел ба Данд босгосон хоёр тахилын ширээгээр төлөөлөгдөнө. Эдгээр хоёр эвэр түүхийн туршид бие биетэйгээ зэрэгцэн урагшилдаг бөгөөд 1863 оны түүх нь, ялангуяа, эцсийн өдрүүдийн түүхийг төлөөлөн илэрхийлдэг.

Миллерчүүдийн түүх нь хэд хэдэн эш үзүүлэлтийн онцгой нөхцөлтэйгээр нэг зуун дөчин дөрвөн мянгын түүхэнд дахин давтагддаг. Тэдгээр онцгой нөхцлүүдийн нэг нь Миллерчүүдийн түүхэн дэх чиглэсэн сонсогчид эхлээд хөдөлгөөний гаднах хүмүүс байсан бөгөөд түүнээс хойш хөдөлгөөн өөрөө болсон явдал юм. Нэг зуун дөчин дөрвөн мянгын хөдөлгөөнд Илчлэлт арван наймын хоёр дуу хоолой нь чиглэсэн хоёр сонсогчдыг тодорхойлдог боловч тэдгээр чиглэлүүд нь Миллерчүүдийн түүхийнхээс урвуу байдаг. Эхний чиглэсэн сонсогчид нь Бурханы ард түмэн бөгөөд хоёр дахь дуу хоолой нь одоо ч Вавилонд байгаа Бурханы өөр сүрэг юм.

Өөр нэг эш үзүүлэлтийн анхааруулга нь, хэдийгээр хоёр түүх хоёулаа нэг сүмээс нөгөөд шилжин өнгөрдөг боловч, Миллеритүүд Филадельфиас Лаодикея уруу шилжсэн, харин гурав дахь тэнгэрэлчийн хүчирхэг хөдөлгөөн Лаодикеягаас Филадельфи уруу шилждэг явдал юм. Энэ нь Миллеритүүд зургаа дахь сүмээс долоо дахь сүм уруу очсоныг, мөн нэг зуун дөчин дөрвөн мянга нь долоо дахь сүмээс долоон сүмийн дотроос гардаг найм дахь сүм уруу очдгийг тодорхойлж байна.

1863 оны орчмын түүхэн үйл явдлын хүрээнд Бүгд Найрамдах эвэр боолчлолыг дэмжигч үндэстнээс боолчлолын эсрэг үндэстэн уруу хөдөлгөөнөө эхлүүлсэн. Тэр үеийн хямрал нь эдгээр “эцсийн өдрүүд”-ийн үед мөн л ижил дайсагнагчид болох улс төрийн хоёр намыг тогтоон бий болгосон. Тэрхүү түүхэн үеэс гарсан анхны Бүгд Найрамдах Ерөнхийлөгч дайн дууссанаас хэдхэн хоногийн дараа алуулсанчлан, сүүлчийн Бүгд Найрамдах Ерөнхийлөгч бэлгэдлийн утгаар алуулж, дэлхий баясан хөөрч байх зуур гудамжинд үхсэн мэт орхигдсон. Тэрээр Иргэний дайн дууссанаас хэдхэн хоногийн дараа бус, харин эцсийн иргэний дайн

эхлэхийн яг өмнө алуулсан юм.

Бүгд Найрамдах намын анхны ерөнхийлөгчөөс өмнө Америкийн түүхэн дэх хамгийн үр нөлөөгүй ерөнхийлөгч байсан бөгөөд Бүгд Найрамдах намын сүүлчийн ерөнхийлөгчөөс ч мөн адил тийм ерөнхийлөгч өмнө нь байх болно. Бүгд Найрамдах намын анхны ерөнхийлөгчөөс өмнөх Ардчилсан намын ерөнхийлөгчийн үр нөлөөгүй байдал нь иргэний дайнд хүрч хөгжсөн хямралыг өдөөсөн бөгөөд яг тэрхүү үр нөлөөгүй байдал одоо ч давтагдаж байна. Бүгд Найрамдах намын сүүлчийн ерөнхийлөгчөөс өмнөх Ардчилсан намын ерөнхийлөгч эдийн засгийг тийнхүү удирдсан тул тэр цаг үе хүртэлх Америкийн түүхэн дэх хамгийн их эдийн засгийн сүйрлийг бий болгосон. Хоёр эвэр Ням гаргийн хууль хүрэх хүртэл зэрэгцэн явдаг. 1863 онд хоёр эвэр тус бүрийн эхний үе эхэлсэн бөгөөд хоёр эвэрт хоёуланд нь дөрөв дэх бөгөөд эцсийн үе нь зүүн тийш харж, наранд мөргөнө.

Елиагийн мэдээ нь анхааруулгын мэдээг батламжилдаг Бурханы шүүлтүүдээр үргэлж дагалддаг. Дэлхийн нийгэм өнөөдөр үерийн өмнөх үеийн хүмүүсийн адил амьдарч байна. Тэд идэж, ууж, гарч болзошгүй аливаа бэрхшээлийг даяаршлын технологийн аваргууд шийдвэрлэнэ хэмээн найдаж байна. Бурханы Үг дэлхий эдүгээ асар их хямралын ирмэг дээр байгааг илчилж байна.

“Шөнө яах вэ?” Эдгээр мэдээний утга учрыг би ялган таньж байна уу? Агуу авралын тогтолцооны төгсгөлийн ажлын дотор тэдний эзлэх байр суурийг би ойлгож байна уу? Би ‘эш үзүүллийн баттай үг’-тэй тийм хэмжээнд танил болсон уу, тэгснээр эргэн тойронд минь болж буй үйл явдлуудаас ирж буй Хаан бүр үүдэн дээр ирчихсэн байгаагийн тодорхой нотолгоог харж чадах уу? Бурхан надад өгсөн гэрлийн үүднээс авч үзэхэд, миний дээр тогтож буй хариуцлагыг би мэдэрч байна уу? Түүний няравын хувьд надад даалган өгсөн авьяас бүрийг мөхөж буй хүмүүсийг аврахын төлөө зөв чиглүүлсэн чармайлтад би ашиглаж байна уу? Эсвэл би бүлээхэн, хайхрамжгүй, ёрын муу ертөнцтэй хэсэгчлэн хутгалдан, Бурханы надад өгсөн хөрөнгө хэрэгсэл ба чадварыг ихэвчлэн өөрийгөө таашаахад хэрэглэж, Түүний үйл хэргийн урагшлалаас илүүтэйгээр өөрийн амар тайван, тав тухыг эрхэмлэж байна уу? Миний амьдралын зам мөрөөр ‘Долоо дахь өдрийн Адвентистууд бүрээг тодорхойгүй дуугаргаж, дэлхийн хүмүүсийн замаар явж байна гэсэн, дэлхийд улам бүр хүчээ авч буй итгэл үнэмшлийг’ би бэхжүүлж байна уу?”

“Дэлхийг тэдний гэм буруугийн төлөө шийтгэхээр айсуу Бурханы хөлийн чимээг бид сонсож байна. Цаг хугацааны төгсгөл бидэнд тун ойртжээ. Дэлхийн оршин суугчид шатаагдахаар боодол боодлоор баглагдаж байна. Та хогийн ургамалтай хамт баглагдах гэж байна уу? Жил бүр мянга мянган, түм түмэн сүнс мөхөж, нүгэл дотроо үхэж байгааг та ухаарч байна уу? Бурханы гай гамшиг ба шүүлтүүд аль хэдийн ажлаа хийж эхэлсэн бөгөөд үнэний гэрэл тэдний зам мөрөн дээр тусгагдаагүйн улмаас сүнснүүд сүйрэл рүү явж байна.” General Conference Daily Bulletin, April 1, 1897.

Шөнөөр би сэтгэлээрээ Таныг хүсэн тэмүүлсэн; тийм ээ, доторх сүнсээрээ би Таныг эртлэн эрж хайх болно. Учир нь Таны шүүлтүүд газар дэлхий дээр байх үед ертөнцийн оршин суугчид зөвт байдлыг сурах болно. Исаиа 26:9.